

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével).

Számja mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai szétküldéssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.Szerkesztőségi órák:
délelőtt 10 órától délután 3 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztőségi telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 882

Budapest, január 28.

Mészáros Károly dr., az ismert emberbarát ma hirtelen meghalt.

A nemzetiségek dolgoznak.

A belügyminisztérium költségvetését tárgyalja a képviselőház. Rohamosan száguld végig az összes költségvetés eddig előkerült minden tételén. Az ellenzék visszavonult. Az agyonbeszélést fölvaltotta a némaság sztrájkja. Az óriás többségnek nincs kivel vitatkozni. A képviselőház ülése érdektelen, magok a képviselők is alig látogatják. Aki megjelenik, unatkozik. Hol az alkotmányos ellenőrzés, hol a jótékony eszmévtetés, hol a kritika? Harminez esztendő alatt soha ilyen költségvetési vitája a magyar parlamentnek nem volt. De talán máshol sem fordult elő.

A legnagyobb és legfontosabb tárgyak egyike a belügyminisztérium. Ebben gyűl össze közigazgatásunk, önkormányzatunk. Itt a fészke közigazgatásunk reformjának, amiről évek óta vitatkozik egész közéletünk. A szocialisták féltelensége ide tartozik. A nemzetiségi lázításokról itt kell megtudnunk, hogy mire szánta rá magát a kormány. Mit akar tenni és mért nem tett ellene, hogy az izgátság átsapathatott a lázításba. Mert az nem elég, hogy a miniszterelnök, vagy valamelyik oldalbordója kijelenti, hogy különös fontosságot a nemzetiségi mozgalmaknak nem tulajdonít, azokat egyes izgatók kenyérkeresetből üzik. Az izgatás állandó, a lázítás szemmel látható. Akármilyen okból is származik, de megvan dul-ful és nem csillapul. Mégis a képviselőház egyszerűen a napirendre tért a belügyminisztérium minden tuskéje, bunkója és ódiama fölött.

Nem vitatta, felvilágításokat nem kért, a belügyminisztert számadásra nem vonta, intézkedésekre nem sarkalta. Volt esze Perczel miniszternek, hogy a darázs-fészekbe ne nyuljon.

A nemzetiségek pedig nem nyugszanak. Hogy amit tesznek külföldön és itthon, azt mi kevésbe vesszük és lenézzük, ez egyszerű lustaság vagy tehetetlenség. Aki a haszontalan paczkázást eltűri, meg is érdemli, hogy kötekedjenek vele, és ne respektálják. Ha azt mondják, hogy a szerbektől ne tartsunk, hisz otthon is rosszul állnak; ha a horvát azért nem veszedelmes, mert

nálunk nélkül és állami segélyünk nélkül meg nem élhet; ha a tót jámbor és csak a kolomposai lár-máznak; ha a német majd kijózanodik, mert Ausztriában is szorítják a fajtát; Németországról pedig maga Vilmos császár szájából tudják, hogy onnan semmit sem várhatnak; ha az oláhok is hiába fészkelődnek, mert Románia hozzánk és a hármasszövetséghez csatlakozott — hát mindez a dolgoknak vizsgálásában a szebbik oldal, a könnyelmű látás, de a gonoszság meglátása nélkül. Mi pedig ezt a gonoszságot érezzük, mikor Zágrábban elégetik a magyar lobogót, mikor a horvát községekben vérengzéseket lehet támasztani a pusztá ráfogással, hogy a tisztviselők magyar zászlót tűznek ki; mikor szerb, tót, oláh összefog és konspirál. Az erdélyi szászok és oláhok a helységnevek magyarosításából nemzetiségi sérelmet merészelnék csinálni; szász asszonyok tüntetnek a törvényhozás határozata ellen és szoknyás deputációk indulnak Bécsbe, hogy bevádolják a zsarnok magyarokat. Az oláhok közé Bukarestből érkezett ezer és ezer próklamációt csempésznek be, halom számmal játszik a pópák és dászkalok kezére, hogy terjeszszék. A próklamációban nincs kevesebb, mint hogy legyenek készen a Kárpánton-tuli testvérek, jönnek már a felszabadítók Romániából, akkor út a kegyetlen magyarok órája. Az oláhok még az 1848-iki balázsfalvi gyűlés és az erdélyi gyujtogatás és megszárlás ötvenéves jubileumának megülnésére is gondolnak s még egy másik 1848-at kívánnak maguknak. Ezeket zsandárral, szolgabíróval elintézni nem lehet. Ehez a kormány erős keze kell. De hol van az?

Az oláhok forrongása rendszeres és szabályozott. Az erdélyi kérdés Romániában pártfegyver, melyet mindig neki szögeznek az uralmon levő pártnak, akár liberális, akár konzervatív. Ezt a fegyvert hát élesen tartják, folyvást fenik s ellátják vele a magyarországi oláhokat. Pártkassza van hozzá, s a fajgyűlölet fanatizmusa sem hiányzik.

Bukarestben, Nagy-Szebenben az oláh pópák és városi oláh ügyvédek lakásán mindig történik valami. De itt nálunk semmi. A kormány a zsandárookra bizza a nemzetiségi párttűtést s az országgyűlés megnyugszik ebben. Vajjon maga az ország is, mely közvetlen tanuja a gyalázatoságoknak, és a kimondhatatlan tehetetlenségnek? Az osz-

trák nemzetiségek forrongása sem elég intő példa?

Ahol mindezekre választ adhatnának, ott mélységesen hallgatnak, és nem is cselekednek.

Budapest, január 29.

× **Magyar miniszterek Bécsben**
Bánffy Dezső báró miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és Daniél Ernő báró kereskedelmi miniszter a képviselőház miniszteri szobájában a ma esti bécsi ut előtt hosszabb értekezletet tartottak, amelyen Daványi Ignác földművelésügyi miniszter is részt vett. A kormány tagjai hír szerint megállapodtak az osztrák miniszterekkel szemben követendő eljárásra nézve.

A képviselőház ülése.

A főispánok tétele még nem került le a napirendről, s így a néppárt még szól egy pár szót a Perczel-féle dialektika legújabb virágáról, a »Szalavszky-főbíróról».

A többi kérdésre, közegészségügyre s más efféle lapálákra is jut talán később pár perc.

Láng Lajos alelnök nyitja meg az ülést, s előterjeszti Máramaros vármegye kérvényét a 48-as jubileum tárgyában.

Több bizottság tesz ezután jelentést a tárgyalásra elkészített ügyekről; így Molnár Béla a kérvényi bizottság nevében a kérvények hetedik sorjegyét mutatja be. Benke Gyula a zárószámadási bizottság jelentését nyújtja be az 1897. évi III. negyedében előfordult túlkiadásokról, póthitelekéről és előirányzat nélküli kiadásokról, Szivák Imre pedig az igazságügyi bizottság jelentését terjeszti elő a kisajátításról szóló 1881. XL. t. cz. hatályának Fiume területére leendő kiterjesztése tárgyában benyújtott törvényjavaslatról.

A vita a belügyi tárca tételei felett újra megújul.

Molnár János prelátus a néppárt vezére beszél a főispáni tételről a tegnapi Szalavszky-vitáról. Az ügyet tegnap Gajári és a belügyminiszter személyes terere vitték át. A miniszter megvédte azt, akit senki sem támadott, t. i. Szalavszkyt, és nem védte meg azt, akit támadtak, t. i. önmagát. Szalavszky ügye nem magánügy, mert ő közhivatalnok, tehát nyilvános támadás nem hallgatható, hanem a támadást megtorolni köteles.

— Az ország becsületéről van szó! — Kiáltja Rakovszky harciasan, — Molnár pedig azzal végzi beszédét, hogy a miniszternek kötelessége lett volna Szalavszkyt a sajtóper megindítására utasítani. Megtette-e ezt? Magát a tételt elfogadja.

A változatosság kedvéért újra néppárti beszél, Juriss bácsi, a múlt évi költségvetési vitában elmondott beszédének önkénytelen nagy humoráról jó emlékezetben élő főtisztelendő ur.

Juriss Mihály nagy kedélyességgel mesélgeti el falusi történelkeit »abból a híres Nyitra vármegyéből.« Természetes, hogy a plébános ur more patrio a jegyzőt és a szolgabírókat szidja.

Mutatóba ide igatljuk a kedves öreg ur egyik argumentumát:

— A jegyző is úgy tesz mint a cigány, amikor elment ludat lopni...

— Hogy volt! mesélje el! — kéri a derült hangulatban áradó jobboldaltól s az öreg ur nagy komolysággal mondja el a régi cigányadomát:

— A mikor a cigány a lopott ludat kivitte a vásárba, s a szolgabíró lefűlletette, így védekezett:

»Csak azért hoztam ide, hogy a gazdája ráismerjen és hazavigye. De nem loptam ám ezt a ludat, csak úgy repült be a kunyhómba.

No hát a szolgabíró is így tesz. Különbözik egy másik esetet is mondhatok el — ez már velem történt.

— Halljuk! Halljuk! — zugják minden oldalon.

S a jó bácsi elpanaszolja, hogy a szolgabíró egyszer egy statisztikai kimutatásért így irt reá:

— Küldje be két nap alatt, mert különben a bőrén állítatom ki!

— Hallatlan! Es Miska bácsi mit tett? — szörnyűködik Kubik Béla viharos derűtség közt.

— Hogy mit tettem! Az ám! Ráirtam a szolgabíróra, hogy a központban van a zavar, nem a privigyei plébánián.

Igy tehát elérkeztünk a privigyei plébánosig. Juriss bácsi itt pár percnyi pihenőt tartott, amire a viharos derűtség, melyet a kedélyesen diskuráló öreg ur támasztott, bőven nyújtott respiriumot.

Perczel belügyminiszter nevetése fájt Jurissnak a legjobban. Nem is hagyta szó nélkül.

— Hát nem hiszik az urak, hogy a szolgabíró s a jegyző elnyomják a szegény népet? Vegyének maguknak egy vasárnapot, menjenek ki a nép közé, majd meglátják.

A költségvetést nem fogadom el. Ezzel Juriss bácsi bosszusan ült vissza helyére.

— A vitát bezárom! — jelenti az elnök.

Perczel belügyminiszter válaszolt most a néppártnak. Szalavszky főispán ügyét a legalaposabban megvizsgálta, s nemcsak hogy nem indít ellene eljárást, hanem őt a főispáni állásra teljesen méltónak és alkalmasnak tartja.

— Helyes! Helyes! — zugják jobbról, s a miniszter hosszabban, Szalavszky jelentését is felolvasva fejtegeti, hogy Szalavszky jelleme annyira tisztán áll, hogy még a sajtóper megindítása is felesleges volt. Hiszen csak egy meghatalmazást kellett volna aláírnia, hogy a sajtóper megindítsa.

— Kramolin megleszi. Az állam fizeti! — rival közbe a baloldali derűtsége közt Rakovszky.

Perczel belügyminiszter azt fejtegeti ezután, hogy a főispáni állás méltóságával nem lenne összeegyeztethető, hogy ellenük minden lényegtelen panaszra fegyelmi eljárásokat indítsanak. Sokkal mélyebbreható következmények járnak azzal, ha a főispán elveszti a kormány bizalmát. Juriss beszédének »elbeszélő részét« csak akkor veheti figyelembe, ha konkrét eseteket terjeszt elő.

Végül Rakovszky tegnapi vicczére megjegyzi, hogy nem akar a Chatam lorddal való hasonlatra rászolgálni, s ezért nem ezitálja revancheképen Rakovszkyra egy még régebbi és reálilló példát a római szenátusból.

A jobboldali fanyar derűtséget rögtönzött.

— Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra! Személyes kérdésben szót kérek! — pattan fel Rakovszky. A miniszter ur azt mondja, hogy a pozsonyi esküdtsek a rágalmazókat elítéli, s az nem változtat a tényálláson, hogy a felsőbíró »formai okból« megsemmisítette az ítéletet. Ez nem áll. A legfelső bíróság az indokolatlan hatalmi hajszát látva semmisítette meg az ítéletet.

Perczel belügyminiszter röviden csak azt válaszolja, hogy maga is csak azt konstatálta, hogy az esküdtsek Rakovszkyra egyhangulag mondotta ki a vétkességet, de a kuria megsemmisítette az ítéletet.

— **Következik a szavazás!** — jelenté az elnök.

— **Előbb a zárt ülést kérem!** kiáltja Rakovszky, aki kellő számu aláírással ellátott íven zárt ülést kívánt az elnöktől.

— **A zárt ülést elrendelem!** s az ülést öt percze felfüggesztem — szól az elnök s a karzatok gyorsan kiürülnek.

Zárt ülés.

Láng Lajos elnök a zárt ülésen a házszabályok értelmében a zárt ülés iránti kérelem aláírói közül az első helyen aláírott Rakovszky Istvánt hívja fel indokai előterjesztésére.

Az ülésterem mély csöndben hallgatja, amint Rakovszky István éles hangon kezdi.

— Egy kényes természetű kérdésben kértem a zárt ülést. Ez a kérdés nemcsak politikai, hanem magántermészetű is, mert a becsületről van szó! A tegnapi ülésben egy újságból olyan vádakat olvastam fel Szalavszky Gyula pozsonyi főispánról, melyeket köztisztviselő el nem tűrhet, mert nemcsak a magánbecsületről van szó, hanem köztisztviselő becsületéről, tehát a közbecsületről, mely a legnagyobb kincs, melyet megőrizni mindenkinek legszentebb kötelessége, s kötelessége első sorban a köztisztviselői karnak.

Itt a házbán Károlyi István gróf egy beszédében azt mondta, hogy a nagygyűlési képviselőházban mindig kétféle becsület van, aszerint, hogy ellenzéki vagy kormánypárti ember becsületéről van szó!

Ha az ellenzék részéről csak egy szó röppen át a tulajdonra, mely megbélyegző, a kormánypart azt rögtön nagy sérelemmé fujja fel. En kerülni akarom a látszatot, mintha másnak a becsületét gáncsolni akarnám, de amikor azt látom, hogy a tulajdon a legkisebb innen elhangzó szóra felförmed, de amikor Szalavszky ellen súlyos vádakat emeltek, senki sem akadt a kormányparton, aki kötelességére figyelmeztette volna azt az egyént, aki így szólt volna:

— **Tedd meg a kötelességedet, mert egy elven, egy zászló alatt vagyunk!** T. Ház! Egyet a Háznak pártkülönbség nélkül kötelessége megővni, ez a becsület!

Hogy a kormánypart ezt elmulasztotta és Szalavszky mégis főispán, ebből begigazoltam látom azt, amit gróf Károlyi István mondott. Látom, hogy Szalavszky elbírálásánál is az a mérvadó szempont, hogy kormánypárti képviselőket szállít és odaát ül.

Azzal vádolnak, hogy részemről ez személyes hajszja Szalavszky ellen.

— **Az is!** hangzik fel a jobboldalról.

— **Ki volt az?** — kiáltja Rakovszky.

A jobboldalon Molnár Béla emelkedett fel:

— **En!**

— **Jól van!** — szól erre Rakovszky és folytatja beszédét:

T. Ház! Ha valaki életében egyszer megbotlik, de azon túl egész emberöltőn át becsületet munkával töltötte idejét, és regresszáta bollaását, és valaki egyszer elébe állna és tönkre akarná tenni, én volnék az első, aki melléje állnék és megvédéné.

De mikor valaki egy hosszú életet szennyel és bűnben töltött, — akiről egy egész bünsorozat áll rendelkezésemre, mely gyűjtemény 1877-ben kezdődik s aki emellett a hatalomban és közéletben első és tündöklő szerepet játszik; az akit magánéletében a leggaládabb vádakkal illetnek és akinek nyilvános élete nem egyéb, mint törvénytörés, szegés, erőszak: az ilyen emberrel szemben nem lehet szó személyes kérdésről.

En egy elvrt küzdök. Fogadalmat tettem. A dolog így történt: kétszer voltam Stomfán választásnál, egyszer mint katonaiszt, amikor magamnak kellett a nép ellen attakot vezényelnem. Láttam a téli választáskor, hogy

Szalavszky parancsára a csendőrök hogy kintózták a népet. Ekkor fogadalmat tettem, hogy boszut állok a nép szenvedéséért egy az emberi érséből kivételközött, s önmagával szemben is a leggaládabban eljáró egyénen.

Ez az individuum a Liszti-affért magán hagyta száradni, — a legsúlyosabb vádakhöz hallgatott.

Allyon fel a kormányparttól, mely ezekhez a dolgokhoz hallgatott, az, aki Szalavszkyt korrekci, becsületes férfúnak tartja.

A Ház minden oldalán kinos csönd terült el,

Perczel Dezső belügyminiszter emelkedett fel szólásra, Feleslegesnek tartja — ugymond — a zárt ülést. A becsület szortirozásáról nem lehet szó. Itt nincs kategóriákra osztott becsület.

A belügyminiszter azt is kijelenti s hozzáteszi, hogy ezt az összkormány nevében teszi. hogy nincs annak értelme, hogy minden alaptalan rágalom miatt sajtópert indítsanak.

Szentiványi Arpad, a nemzeti párt köztisztviselőben álló alelnöke is hozzászól a kérdéshez. Nem szándéka — ugymond — Szalavszkyt diszkvalifikálni vagy rehabilitálni, de nem tartja szükségesnek a zárt ülést. A miniszter tisztességének nyilvánítja Szalavszkyt, amire csak az a megjegyzése, hogy senki sem csalhattalan. Különben ezt az ügyet nem tartja karddal elintézhetőnek! Nem járja az, hogy valaki az egyik kezében karddal hadonázzon, a másikkal pedig a mások zsebében kovácsoszon, lopjon. Mert a választási jog meglopása semmiben sem különbözik a másfajta lopástól.

Visontai Soma is beszél:

— Nem az a kérdés itt, hogy Szalavszky bűnös-e vagy sem, hanem az, hogy lehet-e olyan egyén köztisztviselő, aki a legsúlyosabb vádakért nem keres jogorvoslást. Egyébiránt a kérdést nyílt ülésben lehet tárgyalni.

Most Gajári Ödön kér szót, kijelenti, hogy Szalavszkyt indított »Affendakiszért« sajtópert, de a kuria formalitások-sért megsemmisítette az ítéletet. A zárt ülésre csak egy ok lehet, s ez az, hogy Rakovszky nagyon helyesen tette, hogy zárt ülésben árulta el, hogy őt a magánbosszu vezeti.

Visontai konstatálja, hogy a kuria a Rakovszkyra kimért ítéletet nem formalitásokból semmisítette meg, hanem azért, mert az ügyészség magánjellegű rágalomért meghatalmazás nélkül emelt vádat és a bizonyítás nem engedtetett meg.

Rakovszky pattant fel újra s így szól:

— Akivel az ember társalog, annak szokását veszi fel. Engem nem magánbosszu indított, hanem az az erőszak, melyet az az ember ekkövetett. Nem vagyok olyan ur, aki Gajári Ödön védőszórnájai alá menekül, mint azt Bokross, Tarnóczy, Szalavszky tették.

Amikor Gajári állításaimat rágalomnak nevezte, nem voltam a teremben, különben urát adta volna Gajári ur! Ha személyesen itt vagyok, számolt volna az ur!

A sajtóbírótság előtt azért nem jelentem meg, mert az eljárás ab ovo jogtípró, s mert a bizonyítástól is el voltam zárva.

A zárt ülés iránti kérésemet visszavonom, mert Gajári ur is, és mindazok, akik odaát ülnek, azt kell mondják, hogy ezt az ügyet nyílt ülésen kell tisztázni.

— **Nem szabad ezt eltűrni!** Szolidaritást vállalunk! — kiáltja Hock János kipirult arczezal a kormánypart felé.

— **Becsületes ember-e Szalavszky? Igen vagy nem?!** Ez a kérdés! — dörgi Rakovszky.

— **Rendre! Rendre!** — tombol a jobboldal.

Láng elnök pedig kijelenti, hogy a zárt ülés iránti kérelem visszavonván, az ülést nyilvánosság mellett folytatják; öt perc szünetet ad.

A karzatok a szünet alatt gyorsan telnek meg újra, s most nyilvános ülésben lomhán folyik tovább a belügyi vita.

A vita folytatása.

Láng Lajos ismét megnyitva a nyilvános ülést, feltette a kérdést szavazásra a főispáni tétel felett.

A kormánypart még nem volt a teremben és így a többség bizonytalan volt.

— **Tessék megszámlálni!** kiáltja Bolgár Ferencz, de a másik perczen már megtelnek a jobboldali padok és így elláll az ellenzék a szavazási próbától.

Az anyakönyvitételnél újra Rakovszky István kér szót, s hangsúlyozván a kormány és egyházközpontjára iránt való bizalmatlanságát, Szalavszky Gyula ügyét kezdi tárgyalni.

Láng Lajos: Ez talán még sem függ össze az anyakönyvi kiadásokkal...

— **Miért?** kiáltja hosszan, elnyujtva Justh Gyula.

— **Bizalmatlanságból nem szavazzuk meg a költségvetést!** kiáltják balfelől. Az elnök cseppet és ismét szól, most már fokozott zajban:

— **Kérem, ez nem bizalmi tétel!**

— **Kinek mi köze hozzá, hogy mi bizalmatlanságból szavazzunk-e meg vagy nem?** kiáltja Buzáth.

— **Ne terrorizáljon! ne tussoljon!** vájja oda haragosan Justh Gyula, mire Rakovszky folytatja beszédét:

— **En tisztelem az elnöki jogokat, de azt nem engedem, hogy szólásszabadságunkban korlátozzanak.**

Szöts Pál: Ki korlátozza?

Rakovszky: Nem fognak czélt érni, különösen ha azt látom, hogy félnek.

Szöts Pál: Ki fél?

Justh Gyula: Bokrost épen így takargatták!

A lecsillapult zajban azután Rakovszky felolvassa egy újság cikkét, hogy Szalavszkyt büntetlenül mocsokosnak, becsületlennek és aljasnak nevezték. Többet nem olvas fel, ez már a végső határ. Azt az intézményt, mint az anyakönyvi is, melynek élén ilyen emberek állanak, elítéli és költségeit nem szavazza meg.

Ezzel legalább egyelőre véget ért a Szalavszky-ügy és a változatosság kedvéért egy kis egyházközpontia következett.

Major Ferencz és Pader Rezső, a néppárt lovagjai támadták az állami anyakönyvvezetést és visszaahitotak a régi jó időkbe.

Most egy kis függetlenségi szeczena fűszerezte a hangulatot.

Hock János Polonyi Gézáat hivta fel szólásra.

— **T. Ház, kezdi Polonyi Géza.**

De ugyanebben a perczen egy másik t. Ház is elhangzott a szélső padokról.

Sima Ferencz emelkedett fel szólásra és arra való hivatkozással, hogy Pader után közvetlenül ő van felírva, magának vindikálta a szót, mert arról Polonyi kedvéért le nem mond.

Polonyi azonban nem hagyta magát.

— **Még azt sem tudja a képviselő ur, hogy mi ezimen akarok beszélni és máris magának követeli az elsőséget.** Személyes kérdésben fogok beszélni és egyuttal néhány ténybeli reklifikációt teszek és különben már azért is első volnék, mert a jegyző elsőnek szólított fel.

Sima Ferencz fejécsóvalva megy a jegyzői emelvényhez, Polonyi pedig kijelenti, hogy amiket Szalavszky védelmére tavaly mondott, azt most is fentartja, ő állításai azonban a most szóban forgó hírlapi cikkeknek nem vonatkoznak.

Gyenge helyeslés vonult át az ellenzéken, azán nem éppen nagy érdeklődés mellett Sima Ferencz mondott filppikát a főispánok és az anyakönyvezetők ellen.

A vita berkesztése után Perczel Dezső belügyminiszter beszélt röviden. Ugy a személyeskedést, mint az utólagos egyházközpontia vitát kerülni akarja és csakis a hallott tárgyi megjegyzésekre reflektál. Kijelenti, hogy az anyakönyvi kiadások minimálisok és számba sem jöhetnek azon nagy előnyök mellett, melyeket az állami anyakönyvvezetés létrehozott.

A tételt a többség megszavazza. A legközelebbi felszólalás a színművészetek tételénél történt, még pedig Visontai Soma részéről. Hírlapokból merítette

információit, de különben is csak röviden akar szólni. A nemzeti színháznál felmerült legutóbbi szerződötetési konfliktusokról, majd a Broulik-perről beszél és elítéli azokat e zsörtölődéseket, amelyek a művészek és igazgató-ság között rendszeren a tulfelélésekből származnak. Kéri a minisztert, hogy ezekre a kérdésekre fordítson gondot és már a mult évben megígért jelentésében ezekről a dolgokról is számoljon be.

Major Ferencz amiatt panaszkodik, hogy a színeszet letért az erkölcs utjáról és azt is sajnálja, hogy már ez a pálya is kenyérkérdéssé fajult. A színeszet borzaszlón hanyatlak és sajnos a Nemzeti Színház sem kivétel. Itt is csak erkölcsstelen darabokat adnak, melyek lehetnek mulattatók, de nem valók ebbe a műintézetbe.

Hiszzen ha itt egy újdonságot adnak, a családoknak fű-fától meg kell kérdezni, hogy mehet-e ehhez az újdonsághoz. Ennek nem szabad megtörténnie, mert a Nemzeti Színházban nem kassza darabokat kell adni, hanem a műizlést kell nevelni. Ő betekintett a színeszet belsejébe és így tudja azt is, mennyire sülyedt a vidéki színeszet is, mely teljesen megfelekedzett feladatáról. Oka ennek az, hogy operetteket adnak, bár kétségtelen, hogy a zene is követelhet magának tért, de azt az operák utján jobban el lehet érni.

Major lelkesen szól a történelmi színművekről. Kell ezeket a színházakban előadani. Igyekezzenek a kormány oda-hatni, hogy a színművészet a hazafiság és a nemzeti közérzés ápolója legyen. A vidéki színeszet siralmas állapotain egézséges reformokkal kell segíteni.

Perczel belügyminiszter kijelenti, hogy egyet ígért s ezt megtette, midőn a vidéki színeszet rendezéséről szóló tervezetet kidolgoztatta.

A kormány a tervezetben intézkedik a kormány ellenőrzési jogáról, a vidéki színeszet segélyezéséről, s a többi színeszeti ügyről. A vidéki színeszet felügyelő-jét is kinevezte, s ennek kötelessége a vidéki színeszet ügyét közvetlenül tanulmányozni. Arról is intézkedett a legutóbbi színházi perek után, melyek némelyikében az állam vesztes volt, hogy a szerződéses a legvilágosabban szövegeztessenek. Nem osztja Major nézeteit. A modern darabokat a közönség kívánja, de emellett a klasszikus darabokat sem hanyagolja el. A vidéki színezgató is kell közönsége igényeivel számoljon. A tételt elfogadásra ajánlja. (Helyeslés jobbfelől.)

A színházak tételét megszavazták és a vita folytatását holnaputánra halaszta az interpellációkra tértek rá.

Melczl Oszkár segesvári szász követ a kereskedelmi miniszter interpellálta meg, az »államvasutaknál lábrakapó erőszakos névmagyarosítási presszió tárgyában.«

Kiss Albert a bagaméri népzendülés tárgyában interpellálta a belügyminisztert, azt állítva, hogy nem szocialista lázítás volt az, hanem a zavart a köz-ségi jegyző erőszakossága idézte elő.

Az interpellációkat közlik az illető miniszterekkel.

Ezzel az ülés 2 óraker véget ért.

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

Krétán pucs készül.

Konstantinápoly, jan. 29. (Az Esti Hírlap tudósítójának távirata.)

A nemzetközi helyzet nagyon kiélesedett amaz ellentétek következtében, amelyek Németország és Oroszország között György görög herceg, krétai kormányzósága kérdésében keletkeztek. Ebben az ügyben minden pillanatban nagy meglepetés történhetik. György herceg pucstra készül. Lehet, hogy a legközelebbi 48 óra alatt a krétai nemzetgyűlés György herceget kormányzórnak kiküldtja, amiből a

Pettkó: Akkor a leirat nem a való ténny tartalmazza.
— Minket ne forgasson ki! Ez így van! — jegyzi meg az elnök indulatosan, és a közönség ismét óriási kacajra fakad.

Most rátérnek a 10. pontra.
Falk lovag tiltakozik az ellen, amit a lapokban olvasott s amely közlés szerint a közvádó azt mondta volna, hogy Pettkó a pesti könyvnyomda javára tett valamit.

Elnök: Ami az újságban van, az nem okirat, arra mi nem adunk semmit. (Derűltség.)

Atányi ügyész magyarázza szavait. Folytatják Gogolák kihallgatását a hamisított számlákra nézve. Megemlíti, hogy sok számlán jó vakarást lehet észlelni.

Eötvös (malicziával): Kedves Gogolák ur, hát ön azt mondja, hogy a vakarás mindig jó? (Nagy derűltség.) Honnan tudja ezt? És egyáltalán magyarázza hát meg, hogy mikor jó a vakarás, és mikor rossz? (Óriási derűltség.)

Elnök: Védő ur! Nem engedem meg, hogy a tanuval folyton foglalkozzék. Gogolák ur pedig ne feleljen, mert a jó vakarást említve bizonyára csak azt érthette, amit egy Eötvös Károly megért... (Nagy derűltség.) Ezzel most vége legyen!

Ezután ismét folytatják a számla megvitatását.
Gogolák a számlák tételeinek felolvasása után ismét valami okirat felolvasásába kezd.

Eötvös (részlet): Már megint felolvasásokat tart? Ha az elnök ur nem szólítja, akkor ne beszéljen. (Nagy derűltség.)

Újra megindul a vita a hamis számlák körül, unalmasan, vontatottan. Majd egy óráig tárgyalják a vádnak ezt a pontját minden érdekesebb mozzanat nélkül.

Ügyész: De arra kérek már a vádlótól elfogadható választ, mit vakart ő a számlákon minduntalan valamit?

Pettkó: Szükségesnek találtam az elszámoláshoz.

Ügyész: Vakarásra nem volt szükség.

Pettkó: Akkor én voltam a szerkesztő és én ítélem meg, mire van szükség.

Ügyész: Most meg majd mások ítélik meg, hogy igaza volt-e akkor.

Pettkó: Bárhogya is ítélik meg, az én lelkiismeretem nyugodt.

Eötvös: Most meg én azt szeretném tudni, hogy hol van az a számtiszt, akinek ezeket a számlákat át kellett néznie. Most beszéljen Gogolák, tanu! Vagy tán a számtisztek ahudni szoktak a minisztériumban? (Nagy derűltség.)

Elnök: Gogolák ur! Ne válaszoljon! Még akkor sem, ha a számtisztek semmit sem csináltak volna.

Eötvös: Tehát azt nem volna szabad feltenni, hogy a számtisztek semmit sem csináltak? (Nagy derűltség.)

Elnök: Áttérünk a következő pontra.
Pettkó: De kérem...

Elnök: Semmi kérem. Elég. Pont. (Óriási derűltség.)

Pettkó: De csak kell védekeznem.

Ügyész: Itt a számla beszél. Ennek ellenében csak bizonyítékok állhatnak meg.

Pettkó: Eresszen ki az ügyész ur, majd hozok én bizonyítékokat. (Mozgás.)

Eötvös: A minisztériumban is lesz csak erre valami bizonyíték. El kell hozni a hiteles számlát.

Elnök: Erre nincs szükség.
Eötvös: Hát akkor honnan tudjuk meg, kinek van igaza?

Elnök: Amit tudunk, azt tudjuk. Elég. (Gúnyos kacaj.)

Eötvös: Én formális indítványt teszek a hiteles számla beszerzésére.

Elnök (anélkül, hogy megkérdezné a bíróság tagjait): A törvényszék nem látja ezt szükségesnek.

Eötvös (malicziával): De hisz az előttünk levő számlán még Gogolák sincsen aláírva. (Óriási derűltség.)

Elnök (haragosan esőngel): Ne nevesenek! Ez nem színház. (A védőhöz.) A védelem részéről pedig hálátlan dolog, így elbánni Gogolák ural! (Derűltség.) Már megint nevetnek! (Dühösen.) Mindjárt kiürítem a termet.

Ezután a vád 12. pontjának tárgyalására tért át a törvényszék. A tárgyalást d. u. 4 órakor folytatják.

SZÍNHÁZAK.

Mai színházi műsorok:

A Nemzeti színházban: A nagy-mama. Csiky Gergely vigjátéka. Főszereplők: Sz. Prielle K., Gyenes, Csillag Teréz és Rákosi Sz.

Az operaházban: A zsidónő. Halévy operája. Főszereplők: Ney D., Larissa és Didsyné H. B.

A várszínházban: A fény drnyai. Szegedi Ede szomorujátéka. Főszereplők: Hegyesi M., Pálfi, Császár.

A népszínházban: A baba. Ordoneau M. látványos operetteje. Főszereplők: F. Hegyi A., Kury K. és Soly-mosi.

A vígszínházban: Trilby, Potter M. Paul sziműve. Főszereplők: Delli E. és Fenyvessi. Kezdeté fél 8 órakor.

A magyar színházban: A Gésdk. Owen és Sidney énekes játéka. Főszereplők: Vlád Gizella, Sziklai K., Szentmihály és Boross E.

*** A népszínházi bizottság** Halmos János polgármester elnöklése mellett ülést tartott. A végrehajtó-bizottság tagjaiul kiküldöttek: Kléh Istvánt, Lipthay Béla bárót és Mérő Jánost; a nyugdíjintézethez felügyelőkkül: Mérő Jánost, Gombási Tivadart és Morsányi Károlyt. Verő György előterjesztelte nagy vonásokban azt a tervezetet, amelyet a március 15-ikének jubileuma alkalmából fog irni. A bizottság a részletes tervek megállapítására Györy Elek, Busbach Péter, Verő Györgyöt és Porzsolt Kálmánt kérte föl. Tárgyalták Makróczy János »Beccület regénye« című népszínművének az ügyét. A népszínházban még 1887-ben előadásra került a pályázaton megdic-ért ez a népszínmű, de aztán a népszínházi bizottság levétette a műsorról. Makróczy nemrégiben folyamodott a bizottsághoz, hogy ezt a határozatát fűggeszse föl s újra adassa elő a népszínművet és adjon kárpótlást az elmaradt szerzői díjakért. A bizottság ezt a kérelmet elutasította, ami ellen Makróczy a közgyűléshez fűlbezz. A bizottság a fűlbezzést elutasító javaslattal terjesztte a közgyűlés elé. Porzsolt Kálmán fűlhívás folytán jelentést tett a női énekkar fizetéséről s a bizottság tudomásul vette, hogy a kardalosnok fizetése 300—700 frt közt váltakozik.

*** Somló Emma a vígszínházban.** Mint értesülünk, a vígszínház szerződtette Somló Emmát, a Magyar Színház nagy tehetségű tagját. A fiatal színésznőnek igaz sikerei voltak eddig is, még pedig ugy a drámában, mint operetben; a vígszínházban tágabb tere nyílik és megizmosodhatik nagy talentuma.

*** Versengés egy operettért.** Ilyen című tegnapi hírűnkre vonatkozólag illetékes helyről arról értesülünk, hogy Rákosi Szidi asszony künn járt ugyan Párisban, de a Magyar Színháznak semmiféle dolgában nem járt el.

*** Hegedűs Gyula beteg.** Mint részvétellel értesülünk, Hegedűs Gyula, a vígszínház kitűnő művésze súlyosan megbetegedett. A beteg művészt az irodalom és művészet kitűnőségei sorra látogatják, de nem beszélhetnek vele, mert orvosi tanácsra, feltétlen nyugalomban kell maradnia.

*** A Burgszínház új igazgatója.** A hivatalos Wiener Zeitung mai száma — mint nekünk telefonozták — közli Schlen-ther Pálnak a Burgszínház igazgatójává való kinevezését.

A kulisszák mögöl.

Van a népszínházi kórus egén egy új csillag. Egy igen szép leány, aki nemcsak a szépségével, de nagy dimenzióival is feltűnik, lévén ő nagysága a legnagyobbaknál is egy fejjel nagyobb. Ennek a különösségét még növeli, hogy az óriás hölgynek egy iczi-piczi emberke udvarol. Nem egy csintalan ingerkedést követtek már el a népszínház színpadi folyosóján az össze nem illő párra, de hiszen az igazi szerelem nem törődik az ilyen ingerkedésekkel.

Történt pedig a minap, hogy a nagy leány a társalgóban ült, ahol azonban történetesen a parányi lovag nem volt jelen. A szép leányt most sem zavarták meg a malicziózus mosolyok, hanem elfogulatlanul mesélte:

— Nagyon kedves fiu az bizony, csak nagyon akaratos.

— Ugy!

— Bizony! Ma is erőszakkal megcsó-kolt.

— De hogy, az istenért? Hiszen nem is ér fel magához.

— Furcsa, hát nem tudok én léhajolni?

— felelte a leány meggondolatlanul.

W. Nagy

Sport.

*** Football a műegyetemen.**

Külföldön, de különösen Angliában régóta el van terjedve a football játék az egyetem-ek ifjúsága között, s Oxford-Cambridgei egyetemek mérkőzései a sport-év valódi szenzációivá lettek. A József műegyetem hallgatói, vasárnap délelőttöként üzik a nemes, üdítő játékot s oly haladást mutattak, hogy a Budapesti Torna-Klub II-ik csapata matchre hívta ki, febr. 6-ára, mely kihívást a teknikusok el is fogadták. Az általuk üzött játék az egyszerűbb, de leg-kevésbé sem veszélyes fajtájához tartozik a footballnak, s össze van tévesztve a durva »rugby«-nek nevezett football játékkal. A mérkőzésen jelen lesz nemcsak a műegyetem, hanem a tudományegyetem ifjúsága is, s mely mérkőzés megtekintésére a rektor már megleghangu fűlhívást intézett a hallgatóságához.

KÖZGAZDASÁG.

Jelentések a tőzsdéről.

A gabonaüzlet Budapesten. A külföldi szilárd tudósítások daczára a fogyasztás csak immel-ammal vásárolta a készbuzát. Elkelt nyugodt iránzat mellett 8,000 q. buza változatlan áron.

A tövteköz buzafajok kerültek forgalomba:

Tiszavidéki	150 mm.	76.4 kg.	12.75 ^{1/2} frton
>	200 >	76 >	12.50 >
>	200 >	74.8 >	12.35 >
>	600 >	75 >	12.30 >
>	250 >	74.4 >	12.15 >
>	600 >	75 >	12.40 >
>	400 >	75 >	12.60 >
>	100 >	74 >	12.30 >
Makói	1400 >	74.3 >	12.25 >
Becskeréki	1000 >	74 >	11.07 fél >
Szerbiai	1200 >	70 >	8.90 >

Egyéb gabonaműveken az iránzat bágyadt, a forgalom korlátozott alakult. **Rozsot** 8.60—8.70, **tengerit** 5.—5.15 és **zabot** 6.30—6.55 forinton adtak el.

A határidőpiacban a hangulat ellanyhult, a spekuláció tartózkodása következtében az árak lemorzsolódtak.

Kötötték:	Buza tavaszra	11.80—11.76
	Rozs tavaszra	8.58—8.55
	Tengeri máj.-jun.-ra	5.21—5.25
	Zab tavaszra	6.31—6.33

A déli tőzsde zárlatjegyzései:

Buza tavaszra	11.78—11.79
„ őszre	9.38—9.39
Rozs tavaszra	8.57—8.59
Tengeri máj.-jun.-ra	5.23—5.25
Zab tavaszra	6.31—6.33

A budapesti értéktőzsde. A spekuláció realizálási következtében a vezető értékek árfolyama leűredezett a forgalom korlátozott alakult. Közúti vaspálya és kőszénbánya és teglgyár részvények kedvező megítélésben részesültek.

Az előtőzsdén előfordult kötések: magyar hitel. 385.50—384.25 osztrák hitel részv. 362.50—361.60 leszámítoló bank részv. 254.50—254.00 osztrák-magy. államvasút részv. 343.—344.50 rimamurányi vasmű részv. 250—249.75 közúti vaspálya részvény 407.50—405.75 villamos vasút részvény 280.—280.0

Zárlatkor maradt: magyar hitelrészvény 385.— osztrák hitel részvény 361.80 osztrák-magy államvasút részv. 344.50 leszámítoló bank részvény 254.25 jelzáloghitelbank részvény 276.75 közúti vaspálya részvény 405.75 városi villamos vasút részvény 280. forinton.

A déli tőzsdén jegyzetek: magyar hitelrészvény 384.75—385.— osztrák hitelrészvény 361.80—362.40, osztrák-magyar államvasút részvény 344.25—344.50, leszámítoló bank részvény 254.25.—, jelzáloghitelbank részvény 276.50—276.75 rimamurányi vasmű részvény 250.—, közúti vaspálya részvény 405.40—405.75 városi villamosvasút részv. 279.25—280.— forinton.

Zárlatkor maradt: magyar hitelrészvény 385.— magyar aranyjárdék 121.20 magyar koronajárdék 99.35, pesti magyar kereskedelmi bank részvény 1447.—, osztr. hitelrész. 362.— leszámítolóbank részv. 254.25 jelzáloghitelbank részvény 276.50 rimamurányi vasmű részvény 250.—, salgótarjáni kőszénbánya részvény 600.— déli vasút részvény 80.50 városi villamos részvény 279.75, közúti vaspálya részvény 405.50 forinton.

A gabonaüzlet Bécsben. Az enyhe időjárás a spekulációt eladásokra készítette, az iránzat ellenyhult.

Jegyzések:	Buza tavaszra	11.60—11.61
	Rozs tavaszra	8.68—8.70
	Tengeri máj.-jun.-ra	5.47—5.48
	Zab tavaszra	6.62—6.64

A bécsi értéktőzsde Futólagos lanyhulás után berlini magas jegyzések az iránzatot ismét megszilárdították, a két hitelrészvény változatlan árfolyamon szerepelt.

Jegyzések: osztrák hitelrészvény 362.20 magyar hitelrészv. 384.75, magyar aranyjárdék 121.20, magyar koronajárdék 99.30 anglo bank 163.75 osztrák magyar államvasút részvény 344.25 forinton.

Piaczi árak.

(Az Esti Hírlap mágnajeleentése.)

(A.) A központi vásárcsarnokban ma igen élénk forgalom volt. A tegnap és a mai nap folyamán vasuton körülbelül 1000 darab borju érkezett, s így annak ára alacsonyabb lett. Olvasóinkat figyelmeztetjük, hogy vásárlásaikat úgy eszközöljék, hogy ne csak sarokbelinél fedezzék szükségleteiket, hanem tapasztalatunk szerint mondhatjuk, hogy a járókban bent lévő gyűmölcsöt árusítók sokkal olcsóbban kínálják áruikat, mint a sarokbéli. A kic-sinybeni eladások következőleg alakultak:

Hús: I. rendű levehus 72, II. rendű levehus 60—64, III. rendű levehus 48—56, vesepecsenye egész 68—80, rostélyos 72—80, fehér pecsenye 72, tisztított vesepecsenye 140—180, marhanyelv nyerszen 64, pácizolva 90, fűstölve 140 krajczár kilója. Borjúhús eleje 48, hátulja 60, pörköltnek 40. Bárányhús, első negyed 60—80 hátulsó negyed 85—110, D sznóhus czombja, lapoczkája 68, szűzpecsenye 90, karaj 80—90, fűstölt sonka 90—100, prágai sódar 110—115 nyelvt 30—35 kr szalonna 60—64, zsír 64, háj 64—, kocsinyának való 54 kr. kilónként.

Baromfi: Rántani való csirke 100—140, sütni való csirke 120—140, tyúk 120—140, kappan 180—240, pulyka 400—500 kövér lud 400—700, sovány kacsa 140—160, kővér kacsa 200—260 krajczár páronként. Tisztított baromfi: csirke 60—90, császár poulard 80—100, kappan 120—140, sov. kacsa 140—160, hizott 150—180 kr. drbként. pulyka 58—60, kr. Lud kilója. 58—60 kr, elsőrendű zsír 80—90, háj 90, olvasztott zsír 80—90 kr. libamáj 150—200 kilója.

Vadak: Ózszomb 300—350, gerincez 500—700 kr., egéshben, nyul 120—100, fácán 220.—, gyöngytyúk 80—100, vadkacsa 90—100 drbja. Fenyvesmá-dár 40, párja.

Halak: Elő ponty 80—120, csuka 60—120, kecsge 100—200, süllő 80—160 krajczár. **Jegelt halak:** ponty 20—80, csuka 20—50, kecsge 120, fogas, süllő 80—160, apró hal 30—50. Lazac 400—500 krajczár kilója.

Külön/elek: Teavaj 120—140, főzni való —70, tojás 6 drb 20 kr., Conservált tojás 7 drb. 20 kr., tea tojás 27 drb, főzni való tojás 30 drb, meszes tojás 35 drb 100 krajczár.

Felölös szerkesztő: **Ncszmély Arthur.**

Hübner Frigyes

hentes, csemegé-, sajt-, vaj- és borűlőte Budapest, Váci-utca 12.

ajánlja legnagyobb választéku raktárát mindennemű finom likőrök, cognac pezsgők, befűtök, sütemények, csokoládé czukorkák, korai fűzélék és korai gyűmölcsök, friss őszibarack, zöld borsó, földieper, saláta uborka és állandóan friss mákos és diós patkókbán.

Buffet-Regg elizőszoba

Megrendelések mulatságokra, ebédre, vacsorákra házánál. legjobb kiszolgálás és legszebb rendezéssel a legolcsóbb árak mellett elogadtatnak.